

ОТГОВОРИ

от Пламен Борисов Евгениев - кандидат в процедурата за избор на административен ръководител на апелативна специализирана прокуратура на въпросите, зададени от Български институт за правни инициативи

Благодаря на Българския институт за правни инициативи за поставените въпроси в хода на изборната процедура, като моето виждане по същите е следното:

По първия зададен въпрос: **Налице ли е необходимост от промяна в нормата на чл.126 ал.2 от Конституцията и кой би могъл да извършва независимо разследване срещу главния прокурор и председателите на ВАС и ВКС?**

Според мен разпоредбата на чл.126, ал.2 от Конституцията не се нуждае от промяна. Същата по юридически издържан и ясен начин регламентира основни правомощия на главния прокурор, без които не би могло да се осъществява ефективно ръководене на прокуратурата.

Що се отнася до органът, който следва да извършва разследване на действащ главен прокурор, считам, че при настоящата правна уредба и по конкретно ЗСВ, трудно могат да се елиминират напълно съмненията в обективността на разследване, проведено от лице, назначено на длъжност в прокуратурата – прокурор или следовател, независимо на каква позиция, включително и комисията от няколко прокурори във ВКП, посочена в анкетата. Предвид структурата на прокуратурата, която представлява единно юридическо лице с ръководител главния прокурор, всички прокурори и следователи са служебно подчинени на главния прокурор. Нещо повече, главният прокурор и неговите заместници, съгласно чл.139, ал.2 от ЗСВ могат писмено да отменят или изменят прокурорски актове, като няма предвидено ограничение на това правомощие в случаите, когато актовете са издадени в рамките на разследване срещу главния прокурор.

Единият от коментиранията в публичното пространство начини за осигуряване на пълни гаранции за провеждане на независимо разследване е въвеждане на механизъм за отстраняване на главния прокурор на ранен етап –

в началото или дори преди започване на разследването. Това обаче създава опасност от сериозни злоупотреби при използването на такъв институт, предвид ниската доказателствена обезпеченост на такъв ранен етап. Поради това моето мнение е, че такъв механизъм не е удачен и може да доведе до отрицателен ефект върху дейността на прокуратурата като структура.

По-удачен вариант според мен се явява разследване от външно за прокуратурата лице. При действащата конституционна уредба, с изменения в ЗСВ може да се предвиди избиране на определен брой юристи, външни за съдебната система, отговарящи на законовите условия за заемане на длъжността главен прокурор, като списъкът им се обновява през определен период, примерно 5 години. В случай на необходимост от провеждане на разследване срещу главния прокурор, ВСС чрез случаен подбор, назначава един от тези юристи за специализиран прокурор ad hoc, който да проведе разследването и евентуално да повдигне обвинение пред специализирания наказателен съд. Назначеният специализиран прокурор ad hoc следва да има независим статут, като актовете му не подлежат на инстанционен контрол в рамките на прокуратурата, а вместо това да се предвиди съдебен контрол на същите от страна на специализирания наказателен съд. Същият следва да упражнява прокурорските правомощия по делото на всички инстанции в съдебна фаза до окончателното му приключване. Заплащането и деловодното му обслужване не следва да се осигуряват от прокуратурата, а пряко от ВСС.

Съществен недостатък и на двата механизма е, че същите предполагат публично оповестяване на информацията за предстоящото разследване. Това понякога може да доведе до заличаване на доказателства и осуетяване на възможността за разкриване на обективната истина. Известен пример в тази насока е т.нар. казус „Красьо Черния“. Особено в случаите на корупция е изключително важно за доказване действията на лицата, същите да бъдат проследени в хода на самото им развитие. Разследване, след приключване на събитията обикновено не постига пълно изясняване на обстоятелствата. Поради това в концепцията си съм посочил защо считам, че провеждане на разследването от административния ръководител на АСП би било най-ефективно в случаите на корупционни престъпления на висши магистрати, включително главния прокурор. Когато провеждащият разследването е професионалист с доказана независимост и нетърпимост към корупционни

прояви, същият би провел обективно и безпристрастно разследване, дори да е назначен по предложение или с подкрепата на главния прокурор.

Що се отнася по председателя на върховния административен съд, доколкото същият няма правомощия в рамките на наказателния процес, настоящата законова уредба позволява провеждане на обективно и независимо наказателно производство както в досъдебната, така и в съдебната фаза.

По отношение на председателя на върховния касационен съд, настоящата законова уредба създава достатъчно гаранции за провеждане на независимо досъдебно производство, доколкото същият не разполага със способности за влияние върху органите на ДП. Удачно е, обаче, да се предвиди механизъм за отстраняване от длъжност, след внасяне на делото в съда и при наличие на достатъчно доказателства, за да се гарантира независимостта и безпристрастността на съдиите в рамките на съдебния процес.

По втория въпрос: **Как като административен ръководител ще защитавате прокурорите и служителите в АСП от евентуални нерегламентирани външни натиск и влияние, виждането ми е следното:**

Упражняването на нерегламентиран натиск или влияние по отношение на магистрат или друго длъжностно лице във връзка с изпълнение на служебните му задължения, винаги съставлява престъпление от общ характер и най-добрата гаранция за предотвратяване на подобни прояви е своевременното им разследване и наказването им с цялата строгост на закона, за което лично бих упражнил всички предоставени ми правомощия. Във всеки случай на необходимост бих предприел и действия по предоставяне на защита на застрашени магистрати и служители.

По третия въпрос: **Според вас българските граждани разбират ли в достатъчна степен дейността на специализираните наказателни институции? Ако бъдете избран за административен ръководител, по какъв начин ще насърчите обществената осведоменост и повишаване на доверията в ръководената от вас институция?**

През последните години дейността на специализираните институции е предмет на засилен медиен интерес. Присъствието на журналисти и камери в сградата на СпНС е обичайно състояние. Поради това считам, че дейността на

специализираните институции е достатъчно добре отразена в медиите и съответно гражданите получават достатъчно информация в тази насока. Същевременно още от самото създаване на АСП, по щата на същата е назначен служител за връзки с обществеността, доказан и опитен професионалист, който осигурява своевременно информиране на медиите и обществото относно дейността на специализираните прокуратури.

Същевременно в концепцията си съм заложил предприемане на мерки, насочени най-вече към улесняване на достъпа на гражданите при подаване на сигнали за престъпления. Такива са въвеждане на приемно време, на електронен пощенски адрес, разгласяване на начините, по които гражданите могат да се обърнат към АСП и лично към административния ѝ ръководител, на областите на компетентност на същата.

По четвърти въпрос: Какво мислите за идеите за декриминализиране на активния подкуп и на провокацията към подкуп?

Становището ми е, че активният подкуп и провокацията към подкуп не следва да се декриминализират.

Криминализирането на активния подкуп е предвидено като задължение за държавите, страни по Конвенцията на Организацията на обединените нации срещу корупцията в чл.15 от същата. Касае се за деяние с много висока степен на обществена опасност, престъпният характер на което не може да бъде поставен под съмнение.

Декриминализирането на провокацията към подкуп би довело според мен до съществени проблеми в борбата с корупцията, която и при настоящата нормативна уредба не е особено успешна. Следва да се има предвид, че една от последиците на такава промяна би била използването ѝ от участници в престъплението като защитна теза, че не се е целяло реално даване на подкуп, а се касае за провокация и опити за избягване по този начин на наказателна отговорност.

Пети въпрос: Трябва ли продължаващото обучение за прокурори да стане задължително? Какви са основните теми, по които би било най-полезно своевременното провеждане на обучения за прокурорите от СП и АСП?

Към настоящия момент, по различни програми, се провеждат значителен брой обучения, както на национално ниво, така и на европейско и международно такова в правната материя, относима към компетентността на специализираните институции – организирана престъпност, корупция, тероризъм. Магистратите от АСП редовно участват в такива обучения, като считам, че е нормално да бъде запазена сегашната практика всеки сам да преценява по какъв начин да усъвършенства правната си квалификация и в какви обучения да участва. Касае се не за студенти, а за магистрати с изграден обществен авторитет, с високо ниво на юридическа компетентност, богат професионален и житейски опит, спрямо които въвеждане на задължителни форми на обучение според мен е неуместно.

Шести въпрос: Необходимо ли е да има обща политика за ограничаване на стресовите фактори в работата на магистратите и на съдебните служители, а по-специално за административните ръководители?

Естеството на дейността на прокурора предполага сблъскване със сериозни стресови фактори, поради което е удачно да се помисли за предприемане на мерки за тяхното ограничаване. Поради това идеята за обща политика в тази област е много добра и реализирането ѝ би допринесло за подобряване на работата на прокурорите и служителите, включително на административните ръководители.

Седми въпрос: Смятате ли, че прокуратурата може да си сътрудничи с неправителствени организации и ако „да“, в рамките на какви инициативи и по какви теми може да се осъществява подобно сътрудничество?

Прокуратурата и към настоящия момент си сътрудничи с неправителствени организации, най – вече в областта на организирането на обучения, в извършването на криминологични анализи, в областта на борбата с обществените прояви на малолетни и непълнолетни, защитата на жертви на престъпления, мерките за превъзпитаване на осъдени лица.

Това сътрудничество следва да продължи и да се разшири, като конкретно в областите на компетентност на специализираните институции неправителственият сектор може да бъде полезен в дейности като съдействие

на потърпевши от престъпление за контакта им с прокуратурата, насърчаване на гражданите да сигнализират за станали им известни престъпни прояви, особено корупционни такива. Други области, в които неправителственият сектор е особено полезен, са работата с наркозависими лица, с жертви на трафик на хора, на сексуални престъпления, включително оказване на медицинска и психологическа помощ. На неправителствените организации следва да се възлага по – активна роля и при възпитателната дейност и последващата социализация на осъдени лица.

25.11.2019г.

С УВАЖЕНИЕ:

/Пламен Евгениев/